

На основу члана 112. став 4, члана 147. став 3. и члана 189. став 3. Закона о осигурању („Службени гласник РС“, бр. 139/2014), као и члана 15. став 1. и члана 64. став 2. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015 и 40/2015 – одлука УС), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У
О УСЛОВИМА И НАЧИНУ ВРШЕЊА НАДЗОРА НАД ПОСЛОВАЊЕМ
ДРУШТВА ЗА ОСИГУРАЊЕ/РЕОСИГУРАЊЕ И ДРУГИХ СУБЈЕКТА
НАДЗОРА У ДЕЛАТНОСТИ ОСИГУРАЊА

Уводна одредба

1. Овом одлуком прописују се ближи услови и начин вршења надзора над пословањем друштва за осигурање/реосигурање (у даљем тексту: друштво), као и надзор над обављањем поверених послова друштва, који врши Народна банка Србије, у складу са Законом о осигурању (у даљем тексту: Закон) и другим законом по коме је Народна банка Србије надлежна за вршење надзора над пословањем друштва.

Одредбе ове одлуке сходно се примењују и на вршење надзора над пословањем друштва за посредовање/заступање у осигурању и заступника у осигурању, као и над пословима заступања у осигурању које, на основу претходне сагласности Народне банке Србије, обављају банка, давалац финансијског лизинга и јавни поштански оператор који имају седиште у Републици Србији и основани су у складу са законом.

Надзор над пословањем друштва

2. Народна банка Србије надзор над пословањем друштва врши континуираним праћењем тог пословања, односно солвентности друштва, уз оцену ризичног профила, односно ризика којима је друштво изложено или може бити изложено у свом пословању, као и праћењем обухватности и поузданости успостављеног система управљања у друштву и корпоративног управљања, праћењем транспарентности пословања и тржишног понашања, провером исправности евидентирања пословних промена у пословним књигама и усклађености пословања друштва са законом и прописима, односно начелима пословања утврђеним Законом, као и других питања која су предмет надзора, при чему утврђује и незаконитости и неправилности у пословању друштва.

Незаконитостима у пословању друштва (у даљем тексту: незаконитости) сматрају се стања, односно поступци који нису у складу с прописима којима се уређује пословање друштва.

Неправилностима у пословању друштва (у даљем тексту: неправилности) сматрају се стања, односно поступци који нису у складу с пословним политикама и интерним актима друштва, као и правилима струке осигурања и актуарске струке, добрим пословним обичајима и пословном етиком, односно недоследна примена политика и аката, којом се угрожава пословање тог друштва, посебно у вези са организационим захтевима и системом управљања ризицима.

3. Надзор над пословањем друштва заснива се на процени ризика у том пословању и врши се посредном и непосредном контролом, као и изрицањем мера надзора, односно новчаних казни друштву.

Народна банка Србије надзором квалитативно и квантитативно процењује пословање друштва, утврђује његов ризични профил и значајне активности његовог пословања, идентификује ризике који су настали или могу настати у вези с тим активностима и оцењује те ризике и квалитет управљања њима.

4. Народна банка Србије надзор над друштвима врши на основу:

- извештаја и друге документације коју друштво доставља на основу прописа, односно на захтев Народне банке Србије;
- анализе тржишног понашања друштва и приговора корисника услуге осигурања у вези с радом друштва који су поднети том друштву, односно Народној банци Србије;
- података добијених непосредном комуникацијом, нарочито с чланом извршног одбора, односно надзорног одбора друштва (у даљем тексту: члан управе), овлашћеним актуаром или интерним ревизором, односно на састанцима с представницима друштва или овлашћеним ревизором;
- индикатора раног упозорења, процене ризика, налаза ранијих контрола пословања друштва и других података о друштву којима Народна банка Србије располаже;
- података других надлежних органа о тржишту осигурања, односно о финансијском сектору, података удружења друштава, односно других података доступних у јавности или медијима.

Непосредна и посредна контрола

5. Непосредну контролу пословања друштва Народна банка Србије врши у просторијама друштва, односно лица која су с друштвом код кога се врши контрола повезана имовинским, управљачким или пословним односима, односно свих учесника у послу који је предмет надзора – увидом у пословне књиге, помоћне евиденције и обрачуна, финансијске

и друге извештаје друштва, односно тог лица и акте друштва, праћењем процеса управљања, као и на основу комуникације с члановима управе, запосленима и другим лицима чије је ангажовање у друштву значајно за ту контролу.

Друштво је дужно да одреди лице које ће сарађивати са овлашћеним лицем из тачке 6. ове одлуке у току спровођења поступка непосредне контроле.

6. Непосредну контролу пословања друштва врше запослени у Народној банци Србије (у даљем тексту: овлашћена лица) које решењем за то одреди гувернер Народне банке Србије (у даљем тексту: гувернер) или лице које он овласти.

У решењу из става 1. ове тачке наводи се друштво, односно друго лице код ког се врши непосредна контрола, предмет те контроле, датум почетка обављања контроле и период пословања друштва на који се контрола односи.

У поступку непосредне контроле пословања друштва могу учествовати и овлашћена лица страног надзорног органа који надзире, односно контролише пословање чланова групе друштава у којој је и то друштво, у складу са споразумом о сарадњи закљученим између Народне банке Србије и тог органа.

Доношењем решења из става 1. ове тачке покренут је поступак непосредне контроле пословања друштва.

Народна банка Србије може писмено обавестити друштво о покренутом поступку непосредне контроле његовог пословања и захтевати да друштво обезбеди одређене податке и документацију који су потребни за ту контролу.

Решење се уручује одговорном лицу друштва по доласку у просторије друштва.

Гувернер или лице које он овласти може, у току непосредне контроле пословања друштва, допунити, односно изменити решење из става 1. ове тачке.

7. Сматра се да друштво, у смислу Закона, није Народној банци Србије омогућило да изврши непосредну контролу ако не поступи у складу с чланом 192. Закона, а нарочито у следећим случајевима:

– ако у одређеном року не стави на располагање све тражене податке и доказе, а нарочито податке којима је дужно да располаже према закону, прописима, односно начелима пословања у складу са Законом;

– ако намерно или грубом непажњом стави на располагање нетачне, односно непотпуне податке;

– ако овлашћеним лицима не обезбеди услове неопходне за вршење непосредне контроле друштва, односно не обезбеди да их запослени у друштву и друга лица не ометају при вршењу контроле.

У случају из става 1. ове тачке, овлашћено лице сачињава записник о томе и предлаже мере у складу са Законом.

8. Народна банка Србије врши посредну контролу пословања друштва анализом и провером извештаја и друге документације коју јој друштво доставља на основу прописа или на њен захтев, као и других података о том пословању којима располаже.

Народна банка Србије може, ако у посредној контроли утврди да у пословању друштва постоје одређене неправилности, писмено упозорити друштво на ове неправилности и одредити рок за њихово отклањање.

9. Ако Народна банка Србије посредном контролом утврди теже неправилности и/или незаконитости у пословању друштва или ако друштво не поступи по упозорењу из тачке 8. став 2. ове одлуке – сачињава се записник о тој контроли.

Народна банка Србије може, у случају из става 1. ове тачке, а пре сачињавања записника из тог става, писмено обавестити друштво о предмету посредне контроле и о запосленом који ту контролу врши и коме је друштво дужно да достави све податке и документацију, на његов захтев.

На поступак након сачињавања записника из става 1. ове тачке сходно се примењују одредбе ове одлуке које се односе на поступак непосредне контроле.

Записници, други акти и њихово достављање

10. Овлашћена лица су дужна да на основу налаза извршене непосредне контроле друштва сачине записник о контроли (у даљем тексту: записник), који Народна банка Србије доставља том друштву.

На записник друштво може дати примедбе у року од 20 дана од дана пријема записника, а ако то оправдавају разлози хитности – у року од осам дана од дана пријема записника.

Друштво Народној банци Србије доставља примедбе на записник, које је потписао законски заступник друштва.

11. Ако провером навода из примедба из тачке 10. став 3. ове одлуке утврди да је чињенично стање битно различито од оног наведеног у записнику – Народна банка Србије сачињава допуну записника, која се доставља друштву у року од 20 дана од дана достављања тих примедба, а на коју друштво може дати примедбе у року од осам дана од дана пријема те допуне.

Ако достављене примедбе на записник, односно допуну записника нису основане, ако се њима не мења контролом утврђено чињенично стање, односно ако оне не утичу на промену оцене утврђених незаконитости и неправилности – Народна банка Србије о томе сачињава службену белешку и доставља је друштву у року од 20 дана од дана пријема тих примедба.

Народна банка Србије може и непосредно код друштва проверити наводе изнете у примедбама из става 1. ове тачке.

Народна банка Србије неће разматрати примедбе друштва на записник, односно допуну записника које се односе на промену чињеничног стања насталу након периода за који је извршена контрола (пресечни датум), али их може узети у обзир при изрицању мера надзора прописаних Законом.

Народна банка Србије ће закључком обуставити поступак контроле и доставиће тај закључак друштву ако у записнику, односно допуни записника нису утврђене незаконитости, односно неправилности или су утврђене мање значајне незаконитости, односно неправилности или ако друштво у законом прописаном року примедбама основано оспори све налазе из тог записника или њихов део, тако да преостану само мање значајне незаконитости, односно неправилности.

Мере надзора

12. У вршењу надзора над обављањем делатности осигурања, Народна банка Србије може друштву изрећи мере надзора у складу с критеријумима прописаним законом.

13. Писмена опомена из члана 199. Закона (у даљем тексту: писмена опомена) упућује се друштву у чијем су пословању утврђене неправилности које нису битно ни непосредно утицале на његово финансијско стање, на стабилност тржишта осигурања, односно на права и интересе осигураника, односно других корисника осигурања.

Писмена опомена садржи рок за отклањање утврђених неправилности и достављање Народној банци Србије извештаја о отклоњеним неправилностима, с приложеним доказима.

Народна банка Србије контролише да ли је друштво отклонило утврђене неправилности после истека рока за њихово отклањање из става 2. ове тачке или пре истека тог рока ако добије обавештење друштва да су неправилности отклоњене.

Народна банка Србије обуставиће поступак контроле друштва коме је упутила писмену опомену кад утврди да су, у року предвиђеном у писменој опомени, утврђене неправилности у потпуности или у великој мери отклоњене, а ако утврди да нису отклоњене – предузеће према том друштву нову меру из члана 197. став 1. Закона.

14. Народна банка Србије доноси решење о јавном објављивању информација о неизвршавању или неблаговременом извршавању обавеза друштва или о његовом пословању супротном прописима, на терет тог друштва, у случајевима прописаним чланом 200. Закона, у складу с критеријумима прописаним законом. .

Решење из става 1. ове тачке објављује се на интернет страници Народне банке Србије.

Решење из става 1. ове тачке садржи увод, изреку и образложење, које не садржи податке који су одређени као тајни у складу са Законом и другим прописима којим се одређује тајност података.

15. Народна банка Србије у случајевима из чл. 201, 203. и 204. Закона доноси решење којим изриче мере и налоге.

Друштво је дужно да Народну банку Србије обавести о извршењу мера и налога из става 1. ове тачке, на начин и у роковима утврђеним решењем из тог става.

Народна банка Србије контролише спровођење мера и налога из става 1. ове тачке после истека рока за њихово извршење, или пре истека тог рока ако добије обавештење друштва да су извршени.

Решењем из става 1. ове тачке може се утврдити и орган друштва или члан овог органа који је одговоран за спровођење налога и мера из тог решења.

16. Ако Народна банка Србије утврди да је друштво извршило све мере и налоге изречене решењем из тачке 15. ове одлуке или да су незаконитости и неправилности на основу којих су ти налози и мере изречени отклоњене у толикој мери да су преостале само мање значајне незаконитости и неправилности – обуставиће поступак контроле, а ако утврди да нису отклоњене – предузеће према том друштву нову меру из члана 197. став 1. Закона, у складу с критеријумима прописаним законом.

Ако из достављених доказа друштва о извршавању мера и налога из тачке 15. ове одлуке утврди да те мере и ти налози нису извршени, као и ако у поступку непосредне контроле утврди да се пословање друштва додатно погоршало или да је друштво учинило нове незаконитости и неправилности у свом пословању, односно да се не придржава правила о управљању ризицима – Народна банка Србије може обуставити тај поступак и покренути нови поступак непосредне контроле.

17. Ако Народна банка Србије донесе решење о привременој мери у складу с чланом 205. Закона – то решење може бити на снази најдуже до доношења решења о изрицању мера из члана 197. Закона, односно до окончања поступка контроле у току које је донето привремено решење.

18. Народна банка Србије доноси решење о привременој забрани друштву обављања послова обавезног осигурања у саобраћају, о увођењу принудне управе у друштву, о преносу портфеља осигурања друштва на друго друштво и о одузимању друштву дозволе за обављање послова осигурања/реосигурања, односно дозволе за обављање послова обавезног осигурања у саобраћају – у случајевима прописаним законом.

19. Народна банка Србије контролише да ли је друштво поступило по њеном налогу, односно она може поново извршити непосредну контролу пословања друштва у обиму који је потребан да би се то утврдило да ли су утврђене незаконитости и неправилности отклоњене на одговарајући начин и у одговарајућој мери.

Народна банка Србије прати спровођење мера и налога изречених друштву у складу са овом одлуком и оцењује њихову ефикасност.

Новчане казне

20. Ради изрицања друштву, одговорном лицу у друштву или председнику, односно члану органа друштва новчане казне у складу са законом – друштво је дужно да Народној банци Србије, на њен захтев, у остављеном року достави податке о лицима која су одговорна за управљање пословима друштва и за вођење тих послова, односно податке о подели овлашћења и одговорности за послове из делокруга извршног одбора, односно надзорног одбора друштва утврђене статутом и унутрашњим актима друштва, просек зарада чланова управе за период који је наведен у захтеву Народне банке Србије, као и друге одговарајуће податке.

Друштво, одговорно лице у друштву и председник, односно члан органа друштва дужни су да Народној банци Србије доставе доказ о уплати новчане казне на посебан рачун Народне банке Србије, односно на уплатни рачун у корист буџета Републике Србије, и то најкасније у року од 15 дана од дана истека рока за плаћање утврђеног у решењу о изрицању новчане казне.

Ако друштво не уплати новчану казну на посебан рачун Народне банке Србије, она ће приступити принудном извршењу с рачуна друштва.

Надзор над обављањем поверених послова друштва

21. Народна банка Србије врши надзор над обављањем послова друштва поверених трећим лицима (пружаоцима услуга), у складу са Законом и овом одлуком.

Друштво је дужно да обезбеди да надзор који врши Народна банка Србије ни на који начин и ни у једном тренутку не буде онемогућен, отежан или ограничен.

Друштво је дужно да предузме све неопходне мере како би обезбедило испуњење следећих услова:

1) пружалац услуга мора сарађивати с Народном банком Србије у вези с повереним пословима;

2) друштво, лиценцирани овлашћени ревизор друштва и Народна банка Србије морају имати ефикасан приступ подацима који се односе на поверене послове;

3) Народна банка Србије мора имати право приступа пословним просторијама пружаоца услуга и мора јој бити омогућено ефикасно остваривање тог права.

Друштво је дужно да на захтев Народне банке Србије достави све податке о пословању и правном и финансијском стању пружаоца услуге, као и да докаже да је пружалац услуге изабран применом начела опрезног и савесног поступања и да друштво у сваком тренутку може надzirати обављање поверених послова.

22. Друштво је дужно да обезбеди да пружалац услуга омогући друштву, овлашћеном ревизору друштва и Народној банци Србије приступ документацији и подацима које тај пружалац услуга поседује а који су повезани с повереним пословима.

23. Ако у поступку контроле утврди да друштво због пропуста у раду пружаоца услуга не поступа у складу са Законом, овом одлуком и другим прописима – Народна банка Србије може, поред изрицања мера предвиђених Законом, наложити друштву да раскине уговор о поверавању послова који је закључен с пружаоцем услуга.

Завршна одредба

24. Ова одлука објављује се у „Службеном гласнику РС“ и ступа на снагу 27. јуна 2015. године.

ИО НБС бр. 47
11. јуна 2015. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

др Јоргованка Табаковић, с.р.